

Книга п'яти кілець
Мусасі Міямото

«Книга п'яти кілець» Міямото Мусасі займає перші місця у багатьох бібліографіях з фехтувального мистецтва і є унікальним підручником зі стратегії, оскільки принципи, викладені в ній, належать водночас як до окремого поединку, так і до поединків армій. Мусасі стверджує, що це – «посібник для тих, хто хоче вивчати стратегію», сенс якого читач може досягнути не одразу. Від того, наскільки уважно людина вивчає наведені в книжці принципи, залежить те, як добре вона пізнає їх для себе. Переклад українською Ярослава Мишанича.

Міямото Мусасі

КНИГА П'ЯТИ КІЛЕЦЬ

Посібник із стратегії для тих, хто практикує бойові мистецтва

ПРО АВТОРА І ПРО КНИГУ П'ЯТИ КІЛЕЦЬ

«Книга п'яти кілець» займає перші місця у багатьох бібліографіях з фехтувального мистецтва і є унікальним підручником зі стратегії, оскільки принципи, викладені в ній, належать водночас як до окремого поединку, так і до поединків армій. Мусасі стверджує, що це – «посібник для тих, хто хоче вивчати стратегію», сенс якого читач може досягнути не зразу. Від того, наскільки уважно людина вивчає наведені в книжці принципи, залежить те, як добре вона пізнає їх для себе. Певним чином, цю книгу можна вважати авторським заповітом, відмичкою до розуміння його неймовірних перемог.

Маючи двадцять вісім років, Мусасі вже здобув славу непереможного самурая, проте він не спочив на лаврах в одному місці й у власноруч відкритій школі. Навпаки, він ще дужче заглибився у вивчення Шляху меча й перейшов від удосконалення техніки до досягнення духу. Навіть наприкінці свого життя він відмовився від комфорту, який запропонував йому володар Хосокава й прожив два роки у печері, далеко від людей, де займався спогляданням. Можемо вважати, що внаслідок цього Мусасі з чоловіка жорстокого і впертого перетворився на скромного й чесного.

Мусасі писав: «Якщо ви пройдете Шлях стратегії, то для вас не залишиться нічого незрозумілого... Ви будете скрізь бачити Шлях». І сам він справді став майстром кількох інших мистецтв і ремесел. Мусасі створив картини, які дуже високо поціновані в Японії. Він малював бакланів, чапель, драконів, птахів з квітами, птахів на сухій гілці, Бодхіхарму, Хотєя й інших персонажів. Він був чудовим каліграфом, про що свідчить його сувій «Сенкі» («Дух війни»). Крім того, він був скульптором і майстром з гравірування металу. Переказують, що він ще писав вірші й пісні, та вони не збереглися до нашого часу. Перекази свідчать, що сам сьогодні

Ієміцу замовив йому малюнок сходу сонця над замком Едодзе.

Мусасі розповідає про мистецтво мечи таким чином, що кожен знаходить у його словах те, що йому потрібно. Поради Мусасі торкаються не лише військової стратегії, але й інших професій, де важливим є планування й тактичний розрахунок. Важко сказати, чи творив він свою «Книгу п'яти кілець» для широкої аудиторії. Як би там не було, але він напевно б здивувався, якби довідався, що його книга поширюється багатотисячними тиражами у перекладі англійською мовою, і американські бізнесмени купують її, маючи надію на те, що зрозуміють секрети успіху японських колег. Таким чином, хоча Мусасі у своєму трактаті звертається до бусі (це слово перекладається українською як «самурай» чи «воїн»), його порадами може скористатися кожен, хто уважно прочитає цю книжку.

ВСТУП

Багато років я вивчав Шлях стратегії, який називають Нітен Іті-рю, і зараз я вперше наважився викласти його засади письмово. Я вирішив присвятити викладу перших десяти днів десятого місяця двадцятого року Каней (1645). Для цього я піднявся на гору Хіго, що на острові Кюсю, щоб віддати належне небесам, помолитися бодхісаттві Каннон і з благоговінням схилитися перед Буддою.

Я самурай провінції Харіма, Сінмен Мусасі-но-камі Фудзівара-но Генсін і мені шістдесят років. З молодого віку мое серце схилилося до обрання Шляху стратегії. Мій перший поєдинок відбувся, коли я мав тринадцять років. Тоді я переміг воїна синтоїстської школи, чие ім'я було Аріма Кіхей. Коли мені сповнилося шістнадцять років, я подолав уславленого воїна Тадасіма Акаяма. Коли мені був двадцять один рік, я вирушив до столиці, де взяв участь у поєдинках з багатьма майстрами і не зазнав жодної поразки.

Опісля я мандрував провінціями й змагався зі стратегами з багатьох шкіл, я пройшов через не менш, ніж шістдесят поєдинків і не зазнав поразки жодного разу. Ось чим я займався у віці від тринадцяти до двадцяти дев'яти років.

Коли ж мені виповнилося тридцять, я озирнувся на своє минуле й усвідомив, що весь цей час здобував перемоги не тому, що досконало опанував стратегію. Можливо, що своїми перемогами я завдячую своїм вродженим здібностям, волі неба чи тому, що стратегія других шкіл була від самого початку слабшою. Після цього я кожен свій день з ранку до вечора займався пошуками принципу і, коли мені виповнилося п'ятдесят, досягнув істинний Шлях стратегії.

Відтоді я жив без якогось конкретного Шляху. Я досконало оволодів стратегією і практикую різні мистецтва й техніки, та не визнаю при цьому вчителів. Коли я писав цю книгу, то не звертався до законів Будди й вчення Конфуція, до давніх військових літописів чи до підручників стратегії бойових мистецтв. Я взявся за пензель, щоб донести справжній дух школи Іті, яка відображає Шлях Неба й співчуття бодхісаттви Каннон.

Написано вночі десятого дня десятого місяця в годину тигра

КНИГА ЗЕМЛІ

Стратегія – це ремесло воїна. Ватажки повинні вміти застосовувати це ремесло. Солдати повинні знати цей Шлях. Однак у наш час у цілому світі не відшукаєш воїна, який міг би глибоко розуміти Шлях стратегії.

Є багато Шляхів. Є Шлях порятунку чи Шлях закону Будди, Шлях Конфуція чи Шлях вчення, Шлях зцілення для лікарів, Шлях Вака для поетів, Шлях чаю, Шлях лучника, а також Шляхи інших мистецтв і ремесел. Кожен практикує той Шлях, до якого має схильність.

Кажуть, що воїн прямує подвійним Шляхом пера і меча, тому повинен розуміти обидва цих Шляхи. Навіть, якщо людина не матиме вродженої схильності, то вона може бути воїном, наполегливо практикуючи обидва Шляхи. Воістину, Шлях воїна – це рішуче прийняття смерті. Хоча священики, жінки, селяни й представники нижніх станів здебільшого готові померти, якщо відчують необхідність або почуття сорому за якийсь вчинок, Шлях воїна – це дещо інше. Воїн відрізняється від звичайних людей своїм бажанням перевершити інших через вивчення Шляху стратегії. Долаючи ворогів сам на сам у поєдинках чи з честю виходячи із сутичок з багатьма нападниками, воїн може здобути славу для свого володаря. Ось у чому полягає добродійність стратегії.

Шлях стратегії

У Китаї та Японії тих воїнів, які досягли успіхів на Шляху, називають майстрами стратегії. Воїни повинні вивчати цей Шлях.

Не так давно у світі з'явилися люди, які називають себе майстрами стратегії, тоді як насправді вони – лише фехтувальники. Прислужники храмів Касіма Канторі в провінції Хітаті отримали настанови від богів і взяли ці настанови за основу вчення своєї школи. Тепер у своїх мандрах країною вони навчають людей. Ось що зараз вважають стратегією.

У давнину стратегію називали благодатною практикою, вона була однією з десяти здібностей і одним із семи мистецтв. Таким чином, стратегія не обмежувалася звичайним фехтуванням, адже її справжній сенс не вичерпується знанням техніки.

Поглядаючи на сучасний світ, ми бачимо, що мистецтва продаються. Люди йдуть на все, що завгодно заради власного збагачення. На хибному Шляху стратегії вчителі та їхні учні намагаються прикрасити свою техніку й виставити її напоказ. Вони пришивдшують розквіт квітки. Вони говорять про «перший додзо» і «другий додзо». Вони все обертають на власну користь. Хтось якось сказав: «Незріла стратегія – підстава для журби». Це справді мудрий вислів.

Існують чотири Шляхи, якими люди йдуть у житті. Це Шлях гідної людини, Шлях селянина, Шлях ремісника і Шлях торговця.

Шлях селянина. Селянин працює на землі використовуючи інструменти й спостерігає, як змінюються пори року.

Шлях торговця. Торговець купує товар, а тоді продає його, щоб заробити собі на життя. Шлях торговця – це життя з прибутку від купівлі й продажу. Ось що таке Шлях торговця.

Шлях гідної людини, або Шлях воїна. Шлях воїна полягає в тому, щоб оволодіти властивостями зброї. Якщо людина не любить стратегії, то вона не зможе оцінити властивості зброї. Хіба не повинна вона у цьому випадку намагатися отримати бодай якесь розуміння стратегії?

І, нарешті, Шлях ремісника. На цьому Шляху будівничий намагається сягнути досконалості у використанні інструментів. Спершу він має намалювати правильний план, а тоді побудувати все так, як зображено в плані. Таке життя будівничого.

Ось що таке Шлях гідної людини, селянина, ремісника й торговця.

Порівняння Шляху стратегії із Шляхом старшого будівничого

Для порівняння стратегії з майстерністю будівничого розгляньмо будівництво дому. Будинки бувають різні: будинки знаті, будинки воїнів, будівлі чотирьох традицій, зруйновані будівлі, багаті будинки, будівлі у якомусь стилі, традиційні будівлі та інші будівлі. Коли йде робота, будівельник використовує генеральний план дому, якого він зводить. На Шляху стратегії також є план кампанії, яка може відбутися.

Якщо ж ви бажаєте здобути ремесло воїна, то уважно прочитайте цю книгу. Вчитель – це ніби голка, учень же схожий на нитку. Коли ви почуєте слово вчителя, ви повинні постійно вправлятися.

Ватажок подібний до старшого будівничого, він повинен знати природні умови, закони країни й традиції домів, що воюють. Такий Шлях ватажка.

Старший будівничий повинен знати облаштування веж, архітектуру храмів і плани палаців. Він повинен уміти наймати людей для будівельних робіт. Шлях старшого будівничого нічим не відрізняється від Шляху командира армії того дому, що проводить військову кампанію.

Для зведення будинку необхідно вміти вибирати деревину. Пряму деревину без сучків використовують для зовнішніх колон. Із прямої деревини, що має незначні дефекти, роблять внутрішні колони. Деревина найвищого гатунку, навіть якщо вона не дуже міцна, йде на пороги, балки, двері, розсувні двері й таке інше. Для доброї й міцної деревини, навіть якщо вона нерівна й сучкувата, завжди можна знайти застосування на будівництві дому. Слабку деревину з багатьма сучками можна використати для риштувань, а потім пускати її на дрова.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=63761521&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.